

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ НА РИНКУ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА

Суркова Ю. О.

Анотація. Недостатній рівень теоретичної розробки і обґрунтування практичних питань фінансового контролю і аудиту інвестицій у житлове будівництво знизив рівень його якості. Досліджено досвід організаційного забезпечення фінансового контролю держави в зарубіжних країнах та виявлено перспективні напрями адаптації як організаційного потенціалу – систем, процесів, процедур, необхідних для практичної контрольної діяльності, так і професійного кадрового потенціалу співробітників органів контролю та інформаційно-технічного забезпечення. Доведено важливість умілого поєднання фінансового контролю держави та діяльності самоврядних організацій будівельників. Запропоновано шляхи реорганізації системи фінансового контролю на ринку житлового будівництва з метою створення передумов для мінімізації можливості здійснення незаконних фінансових операцій, шахрайства, відмивання грошей, створення фінансових пірамід та забезпечення цільового використання залучених коштів інвесторів.

Ключові слова: фінансування, житлове будівництво, зарубіжний досвід, фінансове розслідування, самоврядні будівельні організації.

ЕВРОПЕЙСКИЕ СТАНДАРТЫ ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ НА РЫНКЕ ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

Суркова Ю. А.

Аннотация. Недостаточный уровень теоретической разработки и обоснования практических вопросов финансового контроля и аудита инвестиций в строительство снизил уровень его качества. Исследован опыт организационного обеспечения финансового контроля государства в зарубежных странах и выявлены перспективные направления адаптации как организационного потенциала – систем, процессов, процедур, необходимых для практической контрольной деятельности, так и профессионального кадрового потенциала сотрудников органов контроля и информационно-технического обеспечения. Доказана важность умелого сочетания финансового контроля государства и деятельности самоуправляемых организаций строителей. Предложены пути реорганизации системы финансового контроля на рынке жилищного строительства с целью создания предпосылок для минимизации возможности осуществления незаконных финансовых сделок, мошенничества, отмывания денег, создания финансовых пирамид и обеспечения целевого использования привлеченных средств инвесторов.

Ключевые слова: финансирование, жилищное строительство, зарубежный опыт, финансовое расследование, самоуправляемые строительные организации.

THE EUROPEAN STANDARDS OF FINANCIAL CONTROL IN THE HOUSING CONSTRUCTION MARKET

Yu. Surkova

Abstract. Lack of theoretical development and substantiation of practical issues in the field of financial control and audit of investment in housing construction has reduced its level of quality. The experience of organizational support of state financial control in foreign countries has been studied and the promising directions of adaptation as an organizational capacity – systems, processes and procedures necessary for practical control activities, as well as professional potential and skills of employees of control and information technology support authorities have been identified. The importance of proper combination of the state financial control and activity of self-regulated construction organizations has been proved. The ways for reorganization of the financial control system in the market of housing construction have been offered with the aim to create pre-conditions for minimizing the possibility of illegal financial operations, swindle, money laundering, creation of financial pyramids and providing for a targeted use of the attracted investors' funds.

Keywords: financing, house-building, foreign experience, financial investigations, self-regulated constructions organizations.

Розвиток інноваційних вітчизняних інститутів інвестування, зумовлений використанням фінансово-кредитних механізмів, необхідність забезпечення універсальності, достовірності і прозорості фінансових потоків виокремив недостатній рівень теоретичної розробки й обґрунтування практичних питань фінансового контролю і аудиту інвестицій у житлове будівництво. Неузгодженість із загальновизначеними стандартами незалежності органів фінансового контролю створює ризики зниження довіри до контролю, закладає сумніви у його справедливості та легітимності. Застосування у поточних контрольних заходах застарілої методології призводить до того, що процес фінансового контролю сприймається не як партнерська діяльність, спрямована на мінімізацію втрат та усунення ризиків, а виключно як інструмент притягнення до відповідальності. Відсутність належної координації та внутрішньої самоорганізації системи фінансового контролю держави призводить до розбалансованості, часткового витіснення однієї спрямованості контрольних дій іншою, паралелізму, розпорощенню зусиль, що суттєво знижує ефективність контролю. «Серйозну проблему становить і відсутність правових норм, що визначають відповідальність за невиконання представлень і приписів контролюючих органів, ненадання інформації з їх запитів, надання неповної чи недостовірної інформації, а також відмова від допуску на об'єкт, що перевіряється, без належної підстави» [1, с. 18].

Але прагнення України щодо європейської інтеграції зумовлюють необхідність приведення національної системи фінансового контролю держави у відповідність до Стратегічного плану INTOSAI (Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю) на 2011–2016 рр. «Спільний досвід на користь всім», що робить доцільним переосмислення форм його реалізації в сучасних умовах ринку житлового будівництва.

Окреслена проблематика є предметом досліджень відомих учених, серед яких М. Білуха, І. Басанцов, Л. Дікань, І. Дрозд, Г. Дмитренко, І. Стефанюк, В. Шевчук та ін. Незважаючи на наукове та практичне значення їх наукових праць, питання адаптації європейського досвіду організаційних механізмів здійснення фінансового контролю держави на ринку житлового будівництва досліджені ще недостатньо, що й зумовило вибір теми статті.

Метою статті є дослідження європейського досвіду організації та функціонування систем фінансового контролю держави та аналіз можливостей його творчої адаптації в умовах вітчизняного ринку житлового будівництва.

Підвищення ефективності фінансового контролю є важливою умовою максимального використання заощаджень та розподілу інвестицій на користь житлового будівництва, гармонізації інтересів суб'єктів ринку. Тому існує нагальна потреба в посиленні аналітичних функцій, науково обґрунтованого зміщення пріоритетів, удосконаленні структури та урізноманітненні форм і методів фінансового контролю держави з метою підвищення та зміцнення його інституційної спроможності, функціональної ефективності та результативності. З метою забезпечення реалізації реформи фінансового сектора, передбаченої «Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», затвердженою Указом Президента України від 12.01.2015 року № 5/2015, існує нагальна потреба у формуванні системної і довшеної системи фінансового контролю на основі завершеності, уніфікації, прозорості, гласності та звітності. Імплементация має системно охопити процес щодо: підвищення а) інституційного та методологічного потенціалу фінансового контролю держави (повноважень, нормативно-правового забезпечення і контрольного середовища); б) організаційного потенціалу (систем, процесів, процедур, необхідних для практичної контрольної діяльності); в) професійного кадрового потенціалу співробітників органів контролю та інформаційно-технічного забезпечення.

З метою практичного виконання зобов'язань української сторони за Угодою про асоціацію Кабінет Міністрів 8 квітня 2015 року схвалив плани імплементації Директиви 2013/34/ЄС про річну фінансову, консолідовану та пов'язану звітність певних типів підприємств. З метою запобігання монополізації ринку, розвитку вільної конкуренції, зменшення його залежності від діяльності системно значущих інститутів регулятивні та контрольні стандарти мають враховувати специфіку малих і середніх компаній (середня ринкова капіталізація яких становить менше 100 млн євро), які складають ринок росту або «молодший ринок» – «SME» (SME growth market) [2]. Здійснюючи диференційований підхід до фінансового контролю на основі принципу «спочатку думай про мале» Стратегії «Європа 2020», а також згідно зі ст. 34 Директиви 2013/34/ЄС від малих підприємств не вимагається проводити аудит своїх фінансових звітів, що, безумовно, сприяє зменшенню їх операційних витрат [2]. Впровадження у національне законодавство України цих положень сприятиме встановленню спрощених вимог до фінансової звітності і зменшенню регуляторного контролю для малих підприємств. Водночас посилюються вимоги щодо розкриття інформації для великих суспільно значущих компаній.

У процесі обміну найкращими практиками ЄС у сфері зовнішнього контролю на увагу заслуговує імплементація таких положень Директиви 2014/56/ЄС: а) активні громадяни можуть надавати нову інформацію, що може допомогти у виявленні та накладанні санкцій за недотримання правил, включаючи шахрайство, тому доцільним є створення механізмів, здатних надавати прийнятний захист не лише персональних даних, а й від неправомірної помсти [3]. За загальним правилом вищі аудиторські інституції (далі – SAI) не працюють на умовах анонімності або з використанням псевдонімів, але, коли чинне законодавство не забезпечує повного захисту інформаторів, вони можуть спробувати співпрацювати з ними на умовах анонімності. Сучасні технології створюють таку можливість, коли особа дистанційно повідомляє про факти корупції, а система автома-

тично стирає цифровий слід. Окрім того, органи контролю мають пильно стежити за повідомленнями засобів масової інформації, де можуть міститися відповідні сигнали щодо можливих фінансових порушень, оскільки така інформація може надалі стати предметом професійного дослідження.

Зазначимо, що у вітчизняній практиці діяльність численних контролюючих органів залишається некоординованою належним чином, унаслідок чого відбувається дублювання їх функцій, залишається високим, а часом і надмірним, «контрольне» навантаження на підконтрольні суб'єкти» [1, с. 17]. У зв'язку з вищезначеним слід констатувати функціонування не системи фінансового контролю держави, а конгломерату розрізних ланцюгів фінансового контролю [4, с. 10], які здійснюють однаманітні та недостатньо обґрунтовані дії щодо контролю фінансових установ, які використовують фінансово-кредитні механізми інвестування та фінансування житлового будівництва, тому важливого значення набуває удосконалення організаційної структури на основі створення єдиних: а) інформаційно-аналітичної системи; б) бази даних щодо фінансових порушень; в) системи підготовки кадрів та підвищення їхньої кваліфікації; г) стандартів і процедур діяльності.

За умови зосередження наглядових і регуляторних функцій у одних і тих же посадових осіб, оскільки фінансовий контроль вбудований у систему регулювання, домінуванні підзаконного нормативного регулювання контрольної діяльності щодо фінансових інститутів доцільним є передача функцій щодо прийняття нормативно-правових актів Міністерству фінансів, що дозволить ефективно розподілити повноваження, вирішити проблему поєднання в межах одного органу контролю правостановлюючих і правозастосовних функцій, підвищити ефективність і якість регулювання й контролю, створити перешкоди для зловживань та додаткові гарантії забезпечення захисту прав фізичних та юридичних осіб, кошти яких залучені у процес інвестування та фінансування житлового будівництва.

Підлягають негайному перегляду організаційні підходи до проведення ревізії, доцільним є заміна принципу плановості у її проведення на принцип «раптовості» за власною ініціативою органу фінансового контролю на основі проведеного інформаційно-аналітичного аналізу шляхом: а) формування детального інформаційного каталогу ризикових фінансових інструментів та операцій з їх чітким розподілом відповідно до законодавчо визначених фінансово-кредитних механізмів; б) розробки методик проведення ревізій за видами інвестування, де у форматі «дорожньої карти» окреслено практичні контрольні дії.

З метою подолання суттєвих недоліків доцільно здійснити оптимізацію функцій і повноважень органів державного фінансового контролю галузевої компетенції у складі Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, а саме відділу практичного застосування законодавства з питань розвитку житлового будівництва Департаменту державних програм та розвитку житлового будівництва та сектора контролю, підпорядкованого заступнику міністра – керівнику апарату.

Відсутність оперативного усунення виявлених порушень і належного реагування на відповідні інформації та вимоги, незабезпечення невідворотного покарання порушників фінансової дисципліни, що нівелює контрольну роботу, суттєво знижує її результативність. «Практика свідчить, що за відсутності у контрольних органів права прямого звернення до суду відшкодовується лише незначна частина виявлених збитків (10–20 % від загальної суми розкритих порушень)» [5, с. 4]. Виходячи з вищезначеного, з метою імплементації міжнародних стандартів об'єктивно постає питання щодо наділення органів державного фінансового контролю правом представляти інтереси держави у цивільному та арбітражному судочинстві. Зауважимо, що Регламентом ЄС № 596/2014 «Про ринкові зловживання» передбачено надання органам контролю широкого кола повноважень, у тому числі можливість: входити у приміщення з метою вилучення документів і даних у будь-якій формі; вимагати надання записів телефонних розмов, електронного зв'язку, трафіка даних тощо [6]. Тому доцільним є надання більш широких повноважень вітчизняним органам контролю, оскільки згідно з MIFID-2 Європейське управління з цінних паперів і ринків (ESMA) може вимагати припинення діяльності інвестиційної фірми, що порушує відповідні норми, заморожувати або конфіскувати активи порушників, а також вимагати призупинення використання певного фінансового інструменту за умови існування ризиків нанесення збитків інвесторам. Так, Регламентом ЄС № 596/2014/ передбачено мінімальний перелік відповідальності за ринкові зловживання, а саме: адміністративний штраф у розмірі трикратної величини вигоди, отриманої правопорушником, причому стосовно фізичних осіб максимальний розмір штрафу має становити не менш ніж 5 млн євро за маніпулювання ринком, а для юридичних осіб, відповідно, 15 млн євро, або 15 % річного обігу, оскільки негативні наслідки ринкових зловживань мають перевищувати потенційну вигоду правопорушників [5]. Ст. 7 Директиви 2014/57/ЄС передбачено введення кримінальної відповідальності, причому максимальний термін позбавлення волі за маніпулювання ринком повинен становити чотири роки. Юридичні особи можуть бути притягнуті до відповідальності за умови відсутності необхідного рівня контролю за діяльністю підлеглих, до мір відповідальності слід віднести тимчасову або постійну дискваліфікацію, поміщення під судовий нагляд, ліквідацію інвестиційної компанії, втрату права на пільги тощо [7].

Окрім того, важливою є побудова такої системи публічного контролю, яка ґрунтується на державній політиці підтримки самоорганізаційних складових громадянського суспільства, запровадженні спеціальних інститутів громадського регулювання, що зумовлено загальною тенденцією ослаблення державного втручан-

ня, розвитком соціального партнерства, в основі якого лежить ідея «сприйняття державним апаратом таких методів і прийомів контролю, які раніше були успішно випробувані в приватному секторі, а також підвищення вимог до демократичності управління» [8, с. 8]. Зміщення в ринкових умовах центру уваги із норм, що засновані на забороні, на норми надання гарантованих державою можливостей забезпечення суб'єктам господарювання взаємності своїх прав і відповідальності, спричинює зміну форм і методів контролю. Так, упровадження «м'якої» координації передбачає наведення на мету й корекцію напрямку дій, а не прямі вказівки і здійснення жорсткого контролю, прагнення шляхом переконання змінити фінансову поведінку в бажаному напрямку за допомогою таких інструментів, як стратегії, рекомендації експертів, матеріальне стимулювання у вигляді субсидій і санкцій, домінування пріоритету принципу «професійного фактору». Адже системною проблемою процесу інвестування та фінансування житлового будівництва є криза довіри, яка зумовлена розрізненістю та неузгодженістю дій щодо використання законодавчо визначених ФКМ, відхилення від правил ділової етики з боку суб'єктів ринку.

Діяльність самоврядних будівельних організацій (далі – СБО) сприяє встановленню контролю за виконанням антикорупційних програм, розвитку громадського нагляду за діяльністю посадових осіб, удосконалює систему моніторингу та нагляду, дає змогу за умов обмежених бюджетних ресурсів зменшити витрати на проведення контрольних заходів у житловому будівництві [9, с. 32]. Здійснюючи контрольні заходи щодо дотримання етичних норм і правил поведінки у взаєминах з інвесторами, ділової та професійної етики, СБО здатні формувати нову підприємницьку культуру у сфері будівельного бізнесу [10, с. 32]. Оскільки пріоритетна оцінка фактору часу визначає ділову філософію та мислення суб'єктів ринку, контроль з боку СБО сприяє досягненню таких термінів будівництва, які значно перевищують аналогічні вітчизняні дані.

Важливого значення набуває вирішення проблеми забезпечення органів фінансового контролю висококваліфікованими кадрами, в тому числі розробка нормативних підстав для здійснення належного контролю їх кваліфікації. Так, на виконання п. 4 ч. 1 «Заходи політики структурних реформ» додатка I до Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та ЄС наказом Державної фінансової інспекції від 29.08.2014 № 293 затверджено Стратегію підготовки персоналу для забезпечення потреб органів державної влади України у сфері внутрішнього контролю та аудиту на 2014–2017 роки, якою передбачено здійснення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних внутрішніх аудиторів центрального та місцевих рівнів із метою підвищення рівня розуміння сутності внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. В рамках реалізації Стратегії має бути розроблена навчальна методологія, організовано та проведено низку системних заходів, у тому числі запровадження системи дистанційного оцінювання фахового рівня внутрішніх аудиторів. Видається корисним залучення експертів міжнародних організацій фінансового контролю, створення системи професійних консультацій іноземними спеціалістами або партнерами по твіннінгу на основі співробітництва з академічними установами за наявності структурованих інтегрованих доступних програм. Аудитори, які сертифіковані на міжнародному рівні як посередники з упровадження системи стандартів ISSAI, мають імплементувати ці стандарти на власному практичному рівні, використовуючи не лише SWOT-аналіз (технологію розробки стратегії), а й такі глобальні напрацювання програми IDI, як, зокрема, оцінювання власних потреб за допомогою iCATs (Complaint Assessment Tools – інструментарій для оцінки відповідності стандартам ISSAI) [11].

Безумовно, необхідно організувати системи безперервного навчання й тренінгу (у середньому не менше 55 годин на рік) з метою вдосконалення відповідних компетентностей щодо виявлення ознак ризикових операцій, шахрайства, нецільового використання коштів тощо. З метою приведення у відповідність до ст. 10 Директиви 2014/56/ЄС вимог щодо проходження стажування для отримання кандидатам сертифіката аудитора доцільним є затвердження відповідних правил, згідно з якими особа має пройти практичне навчання тривалістю не менше трьох років у сфері аудиту річної та консолідованої звітності. Доцільним є забезпечення проведення інспекції фінансових установ, які використовують фінансово-кредитні механізми, лише компетентними особами, а саме фаховими спеціалістами, які мають досвід роботи не менше 5 років та здійснили не менше 10 перевірок. Забезпечити функціональну та організаційну незалежність суб'єктів контролю, а розширення повноважень державних фінансових інспекторів, надання певної свободи здійснення контрольних дій пов'язувати виключно з їх професійними та діловими якостями. При цьому форми і методи такого контролю нормативно не регламентувати, а надавати можливість обирати самостійно відповідно до наявної нормативно-правової бази, причому діяльність посадових осіб не оцінювати, а виключне значення під час визначення повноважень надавати їх репутації.

З метою удосконалення методів, спрямованих на припинення шахрайства і корупції, окрім організації та проведення навчальних заходів (навчань, семінарів, конференцій, круглих столів), передбачити здійснення навчальних візитів до Європейського бюро з питань боротьби з шахрайством (OLAF).

Принциповим є створення сучасної науково-дослідної та навчальної бази за міжнародними зразками. Зауважимо, що навчання має базуватися на збалансованій комбінації практики й теорії, вивченні практичних інструментів фінансового контролю за умови відповідної мотивації: воно повинно сприяти кар'єрному й осо-

бистісному професійному зростанню фахівців. Участь у навчальних тренінгах повинна мотивуватися гарантією просування по службі та системою заохочень. Безумовно, принциповим є удосконалення наявної системи оплати праці державних службовців, які безпосередньо здійснюють контрольні повноваження, й ув'язування її змінної частини з професійно-кваліфікаційним зростанням і результативністю проведених контрольних заходів. Зауважимо, що до професійних якостей спеціалістів органів фінансового контролю слід віднести: а) незалежність, оскільки вони не залежать від осіб, діяльність яких вони перевіряють, і захищені від зовнішнього впливу; б) об'єктивність та неупередженість, оскільки вони уникають конфлікту інтересів, відповідно, не отримують винагороди від третіх осіб; в) конфіденційність, бо обачні у використанні й захисті інформації, отриманої під час виконання службових обов'язків; г) компетентність, оскільки беруть участь тільки у тих контрольних заходах, для яких мають достатні професійні знання, навички й досвід. Доцільним є поєднання в діяльності органів фінансового контролю держави незалежності суб'єктів контролю, принциповості та чесності їх співробітників та дотримання толерантних доброзичливих стосунків із компаніями, які підлягають перевірці.

Безумовно, власна зацікавленість, захист власних інтересів, знайомства, залякування є передумовами виникнення корупційних дій. Тому принциповим є підвищення ефективності контрольних заходів шляхом удосконалення методики виявлення корупційних ризиків, керуючись відповідними нормами кодексу етики, зважаючи на широку та негайну внутрішню дисемінацію чутливої інформації з метою мінімізації ризиків «недобровільних компромісів» [9, с. 37].

В органах фінансового контролю має бути досягнутим оптимальне співвідношення керівників та співробітників відповідно до міжнародних стандартів, а штати укомплектовано спеціалістами вищої кваліфікації. За умови існування ситуації, коли правовий статус суб'єкта, що контролюється, є неоднозначним, практикувати особисте здійснення контрольних дій вищими посадовими особами контрольних органів. У перспективі можливим є проведення зовнішнього оцінювання діяльності вітчизняних органів контролю авторитетною у світі вищою аудиторською інституцією іншої країни (наприклад, Аудиторським офісом Великої Британії, Швеції чи Німеччини), як це мало місце в Польщі та країнах Балтії.

Актуальним є впровадження електронного документообігу документації (Team-Mate або ін.) для архівування і збереження документації, нагляду, планування ресурсів та обліку трудовитрат і робочого часу. Не можна не погодитися з пропозиціями щодо більш конкретного формулювання обов'язків та відповідальності вищого управлінського персоналу клієнта щодо надання відповідей на запити та повідомлення аудитора, що створить правову основу для подальшого вдосконалення інформаційної взаємодії в аудиторському процесі в новому Законі України «Про аудиторську діяльність» [12, с. 36].

Має знайти гідне місце застосування програмного забезпечення IDEA або ACL для аналізу фінансових показників, важливим є «аналіз змісту, умов та наслідків управлінських рішень, вибір ключових моментів (контрольних точок)» [13, с. 247]. Якісне ІТ-забезпечення створить умови для підвищення ефективності роботи органів фінансового контролю держави.

Виходячи з пріоритету державної політики України щодо вступу до ЄС, у контексті реформи системи державного управління доцільною є адаптація системи фінансового контролю держави до європейських вимог. На основі проведеного аналізу доходимо висновку щодо першочерговості змін принципів її організації і наближення до європейських тлумачень згідно з вимогами глави 28 «Фінансовий контроль» документа «Acquis communautaire» та дотримання положень Лімської декларації керівних принципів із контролю.

Таким чином, розробки автора полягають у виявленні системних проблем вітчизняної практики фінансового контролю держави, формуванні пропозицій щодо використання у практичній діяльності європейського досвіду інформаційних технологій і фінансового менеджменту з метою створення передумов для скорочення термінів проведення та кількості контрольних дій, зниження підозрілих трансакцій, мінімізації можливості здійснення предикативних злочинів, незаконних фінансових операцій, шахрайства, відмивання грошей, створення фінансових пірамід та забезпечення цільового використання залучених коштів, виявлення економічних резервів, зміщення акцентів із питання «хто винен» на більш конструктивне – «що робити».

Безумовно, подальші дослідження будуть спрямовані на виявлення шляхів перетворення фінансового контролю держави в основу системи прийняття фінансових рішень, управління фінансовими ризиками [14, с. 30] з метою збалансованості фінансово-кредитних відносин на ринку житлового будівництва. У подальшому ми намагатимемося дослідити практичні аспекти імплементації європейських стандартів нормативно-правового забезпечення функціонування органів фінансового контролю на вітчизняному ринку житлового будівництва.

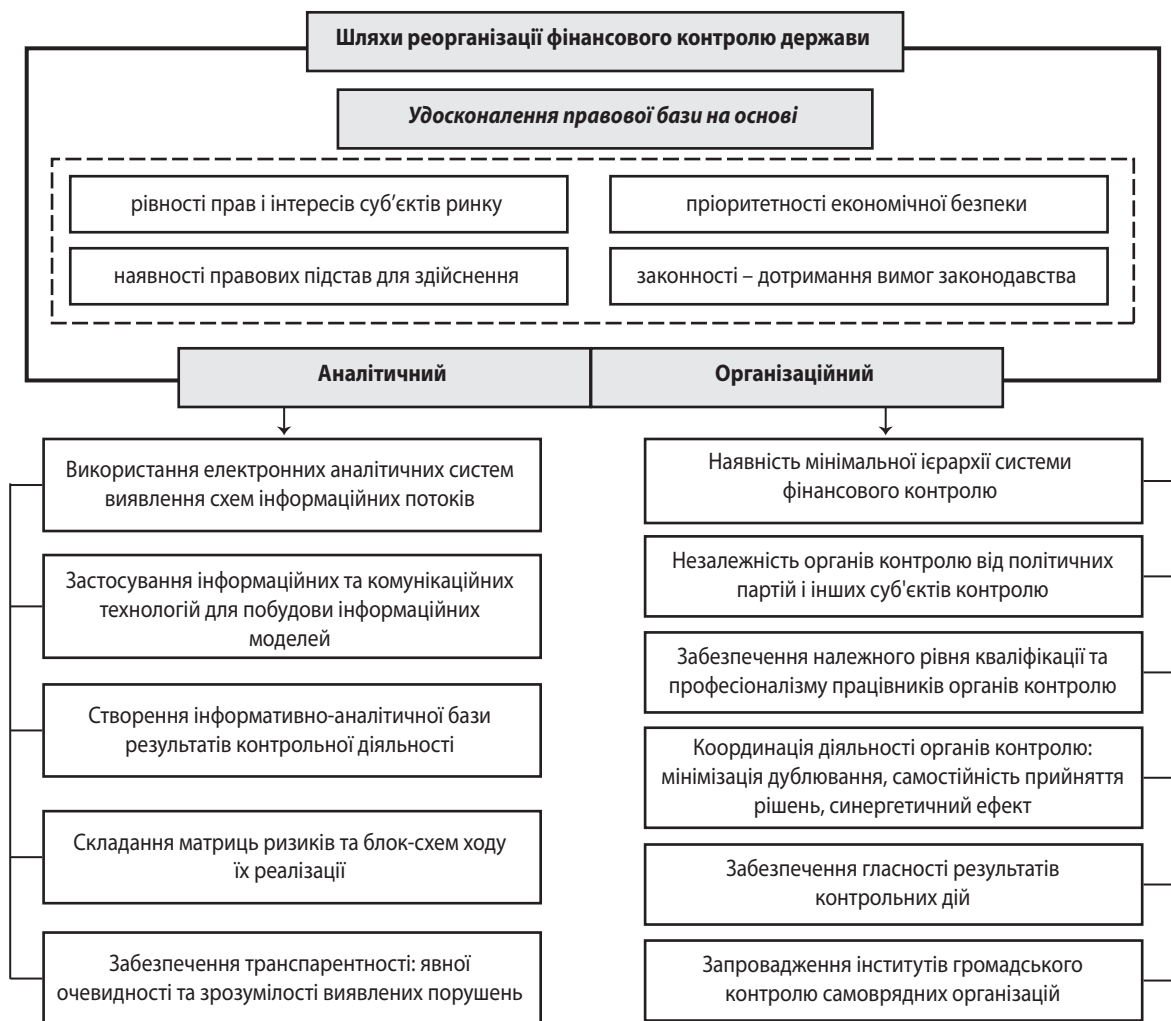

Рис. 1. Шляхи реорганізації фінансового контролю держави (авторська розробка)

Література: 1. Шевчук О. А. Правове забезпечення державного фінансового контролю / О. А. Шевчук // Економіка розвитку. – 2013. – № 2 (66). – С. 15–20. 2. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0090&from=EN>. 3. Directive 2014/56/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 amending Directive 2006/43/EC on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32014L0056>. 4. Ангеліна І. А. Проблеми і перспективи формування єдиної системи державного фінансового контролю в Україні / І. А. Ангеліна // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2014. – № 2. – С. 10–13. 5. Александрович О. О. Особливості організації та функціонування систем державного фінансового контролю: світовий досвід / О. О. Александрович // Теорія та практика державного управління. – 2014. – Вип. 4 (47). – С. 1–8. 6. Regulation (EU) No 596/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on market abuse (market abuse regulation) and repealing Directive 2003/6/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directives 2003/124/EC, 2003/125/EC and 2004/72/EC // Official Journal. – L 173. – 12/06/2014. – P. 0001–0061. 7. Directive 2014/57/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on criminal sanctions for market abuse (market abuse directive) // Official Journal. – L 173. – 12/06/2014. – P. 0179–0189. 8. Стрежнева М. В. Управление экономикой в Европейском союзе: институциональные и политические аспекты / М. В. Стрежнева, И. Л. Прохоренко. – М. : ИМЭМО РАН, 2013. – 155 с. 9. Невідомий В. І. Аудиторський рубікон / В. І. Невідомий // Громадська думка про правотворення. – 2015. – № 5. – С. 28–37. 10. Суркова Ю. О. Самоврядні організації як модель державно-суспільного партнерства на будівельному ринку України / Ю. О. Суркова // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2009. – № 1. – С. 25–36. 11. Стратегія підготовки персоналу для забезпечення потреб органів державної влади України у сфері внутрішнього контролю та аудиту на 2014–2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua>. 12. Мултанівська Т. В. Організація інформаційної взаємодії в аудиторському процесі / Т. В. Мултанівська, Т. С. Воїнова // Економіка роз-

витку. – 2015. – № 2 (74). – 2015. – С. 30–38. **13.** Пантелеєв В. П. Методологічні засади внутрішньогосподарського контролю / В. П. Пантелеєв // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 4 (82). – С. 243–249. **14.** Шевчук О. А. Ідентифікація сутності державного фінансового контролю / О. А. Шевчук // Економіка розвитку. – 2013. – № 1 (65). – С. 27–33.

References: **1.** Shevchuk O. A. *Pravove zabezpechennia derzhavnoho finansovoho kontroliu* [Legal Regulation of the State Financial Control] / O. A. Shevchuk // *Ekonomika rozvytku*. – 2013. – № 2 (66). – P. 15–20. **2.** Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the Annual Financial Statements, Consolidated Financial Statements and Related Reports of Certain Types of Undertakings, Amending [Electronic resource]. – Access mode : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0090&from=EN>. **3.** Directive 2014/56/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 Amending Directive 2006/43/EC on Statutory Audits of Annual Accounts and Consolidated Accounts [Electronic resource]. – Access mode : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32014L0056>. **4.** Anhelina I. A. *Problemy i perspektyvy formuvannia yedynoi systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini* [Problems and Prospects of Forming a Unified System of State Financial Control in Ukraine] / I. A. Anhelina // *Naukovyi visnyk : Finansy, banky, investytsii*. – 2014. – No. 2. – P. 10–13. **5.** Aleksandrovych O. O. *Osoblyvosti orhanizatsii ta funktsionuvannia system derzhavnoho finansovoho kontroliu: svitovyi dosvid* [Features of the Organization and Functioning of State Financial Control: Global Experience] / O. O. Aleksandrovych // *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. – 2014. – Issue 4 (47). – P. 1–8. **6.** Regulation (EU) No. 596/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on Market Abuse (Market Abuse Regulation) and Repealing Directive 2003/6/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directives 2003/124/EC, 2003/125/EC and 2004/72/EC // *Official Journal*. – L 173. – 12/06/2014. – P. 0001–0061. **7.** Directive 2014/57/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on Criminal Sanctions for Market Abuse (Market Abuse Directive) // *Official Journal*. – L 173. – 12/06/2014. – P. 0179–0189. **8.** Strezhneva M. V. *Upravlenie ekonomikoy v Yevropeyskom Soyuze: institucionalnye i politicheskie aspekty* / M. V. Strezhneva, I. L. Prohorenko. – M. : IMEMO RAN, 2013. – 155 p. **9.** Nevidomyi V. I. *Audytorskyi rubikon* [Audit Rubicon] / V. I. Nevidomyi // *Hromadska dumka pro pravotvorennia*. – 2015. – No. 5. – P. 28–37. **10.** Surkova Yu. O. *Samovriadni orhanizatsii yak model derzhavno-suspilnoho partnerstva na budivelnomu rynku Ukrainy* [Self-organization as a Model of Public Partnership in the Construction Market of Ukraine.] / Yu. O. Surkova // *Visnyk KNTEU*. – 2009. – No. 1. – P. 25–36. **11.** *Stratehiia pidhotovky personalu dlia zabezpechennia potreb orhaniv derzhavnoi vlady Ukrainy u sferi vnutrishnoho kontroliu ta audytu na 2014–2017 roky* [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.dkrs.gov.ua>. **12.** Multanivska T. V. *Orhanizatsiia informatsiyoi vzaimodii v audytorському protsesi* [The Organization of Information Exchange in the Audit Process] / T. V. Multanivska, T. S. Voinova // *Ekonomika rozvytku*. – 2015. – No. 2 (74). – P. 30–38. **13.** Pantelieiev V. P. *Metodolohichni zasady vnutrishnohospodarskoho kontroliu* [Methodological Principles of Internal Control] / V. P. Pantelieiev // *Aktualni problemy ekonomiky*. – 2008. – No. 4 (82). – P. 243–249. **14.** Shevchuk O. A. *Identyfikatsiia sutnosti derzhavnoho finansovoho kontroliu* [Identifying the Nature of State Financial Control] / O. A. Shevchuk // *Ekonomika rozvytku*. – 2013. – No. 1 (65). – P. 27–33.

Інформація про автора

Суркова Юлія Олександрівна – заступник начальника відділу контролю фінансових установ Департаменту контролю у сфері матеріального виробництва та фінансових послуг Державної фінансової інспекції України (вул. П. Сагайдачного, 4, м. Київ, 04070, Україна); здобувач кафедри фінансів Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги 54/1, м. Київ, 03057, Україна, e-mail: u.surkova@bigmir.net, surok84@ukr.net).

Информация об авторе

Суркова Юлия Александровна – заместитель начальника отдела контроля финансовых учреждений Департамента контроля в сфере материального производства и финансовых услуг Государственной финансовой инспекции Украины (ул. П. Сагайдачного, 4, г. Киев, 04070, Украина); соискатель кафедры финансов Киевского национального экономического университета им. В. Гетьмана (пр. Победы 54/1, г. Киев, 03057, Украина, e-mail: u.surkova@bigmir.net, surok84@ukr.net).

Information about the author

Yu. Surkova – Deputy Head of the Financial Institutions Audit Division of Department of Inspection in the Sphere of Material Production and Financial Services of the State Financial Inspection of Ukraine (Sagaidachnoho vul., 4, Kyiv, 04070, Ukraine); Applicant at the Department of Finance of Vadym Hetman Kyiv National Economic University (Peremogy pr., 54/1, Kyiv, 03680, Ukraine, e-mail: u.surkova@bigmir.net, surok84@ukr.net).

*Стаття надійшла до ред.
09.08.2015 р.*